

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Νίκος Καλογήρου

πρόεδρος Τμήματος Αρχιτεκτόνων ΑΠΘ

Το δημόσιο πανεπιστήμιο ηθελήμυνα ή λόγω αδιαφορίας υφίσταται γενικευμένη επίθεση

■ Αλεξάνδρα Γούτα

Την πεποίθηση ότι η αυτοδύναμη λειτουργία Πολυτεχνείου στη Θεσσαλονίκη, στο πλαίσιο ενός "ομόσπονδου" ΑΠΘ ή η αναβάθμιση του Τμήματος Αρχιτεκτόνων σε σχολή, θα ήταν μια λύση για την αποφυγή της υποβάθμισης, που προκύπτει από το νέο θεσμικό πλαίσιο για την ανώτατη παιδεία, εκφράζει -σε συνέντευξή του στο "Τ"- ο νέος πρόεδρος του Τμήματος, Νίκος Καλογήρου.

Ο κ. Καλογήρου, που ανέλαβε τα καθήκοντά του την 1η Σεπτεμβρίου, σημειώνει ακόμη ότι οι νέες εξελίξεις απαιτούν τον εμπλουτισμό των βιογραφικών των αρχιτεκτόνων και άρα και του προγράμματος σπουδών, με διεπιστημονικές δεξιότητες.

Προσθέτει ότι, ενώ στην Ελλάδα εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι τεχνικές του παραδοσιακού εργαζιού, στο διεθνή χώρο η αρχιτεκτονική έχει ήδη ενσωματώσει συνθήκες που προσομοιάζουν περισσότερο με τεχνικές ναυπηγείου ή εργαζιού. Η παρούσα, δύσκολη οικονομική κατάσταση, ωστόσο, ίσως δώσει την αφορμή για ένα ταχύτερο και αναπόφευκτο εκσυγχρονισμό και στη χώρα μας, σημειώνει.

Σε πρόσφατη συνέντευξη της Carme Pinós, η Ισπανίδα αρχιτέκτων είχε αναφέρει ότι, ιδίως στην περίοδο της κρίσης, πρέπει να κρατάμε το πανεπιστήμιο στην κορυφή, γιατί αν έχουμε καλή εκπαίδευση, δουλειές υπάρχουν παντού. Αν, αντίθετα, υποβαθμίσουμε το επίπεδο της εκπαίδευσης, αυτό είναι καταστροφικό. Συμμερίζεστε την άποψη αυτή;

Η Carme Pinós προσκαλεσμένη από το Τμήμα Αρχιτεκτόνων και το ΤΕΕ/ ΤΚΜ είχε παρουσιάσει το ιδιαίτερο συνθετικό και εκπαιδευτικό της έργο. Οι συνθήκες κρίσης είναι επίσης έντονες στη Βαρκελώνη όπου ζει και εργάζεται. Η ιδιόμορφη και προσωπική της προσέγγιση εκφράζει παράλληλα την τοπικότητα, αλλά και την παγκοσμιότητα της αρχιτεκτονικής. Οι διεθνείς παραγγελίες που προκύπτουν για την Ρινόσ και τους νεότερους συναδέλφους της οφείλονται καταρχήν στην ευρύτερη παιδεία και στην προβολή της πρωτότυπης αρχιτεκτονικής πράξης που καλλιεργείται συστηματικά στην Καταλωνία.

Έχετε αναφέρει ότι στο σχεδιασμό του νέου προγράμματος σπουδών του Τμήματος θα ληφθούν υπόψη παράγοντες όπως η διεπιστημονική προσέγγιση, η κριτική σκέψη και η ενίσχυση της δημιουργικότητας των αρχιτεκτόνων: μπορείτε να γίνετε πιο συγκεκριμένοι;

Στην πραγματικότητα είναι εξαιρετικά δύσκολο να προβλέψουμε την εξέλιξη του επαγγέλματος του αρχιτέκτονα σε μία ή δύο δεκαετίες, όταν οι φοιτητές μας θα έχουν αναπτύξει πλήρως τη δημιουργικότητά τους σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο κόσμο. Η καλλιέργεια της δημιουργικότητας εμφανίζεται με αξιοσημείωτη διαχρονικότητα ως κύριο χαρακτηριστικό της εκπαίδευσης του αρχιτέκτονα. Συγκεκριμένα, μέσα στις πραγ-

ματικές σημερινές συνθήκες, εκτιμώ ότι ένα νέο πρόγραμμα σπουδών πρέπει να καλλιεργήσει περισσότερο τη διεπιστημονική προσέγγιση η οποία διευκολύνει τη συνεργασία με ειδικευμένες γνωστικές περιοχές που τροφοδοτούν τον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό. Η καλλιέργεια κριτικής σκέψης είναι προϋπόθεση για τις αναγκαίες προσαρμογές στις συνθήκες του μέλλοντος. Η απλή κατάρτιση δεν μπορεί να είναι επαρκής για την αντιμετώπιση των σύνθετων καταστάσεων που ήδη διαμορφώνονται. Η ένταξη των ειδικών γνώσεων στο πλαίσιο των διευρυνόμενων εργασιών αναμένεται να βοηθήσει στην επιστημονική οπτική και στην ολόπλευρη προσέγγιση.

Η αύξηση των απαιτήσεων που αφορούν την εκπόνηση μελετών και τη διαχείριση έργων (όπως περιβαλλοντικές και λοιπές αδειοδοτήσεις, νομοθετήματα / τεχνικοί κανόνες), αλλά και οι συνεχείς τεχνολογικές εξελίξεις, ανεβάζουν τον "πήχη" για τις πανεπιστημιακές σπουδές. Πώς σκοπεύετε να αντιμετωπίσετε αυτές τις προκλήσεις;

Οι πανεπιστημιακές σπουδές πρέπει όχι μόνο να ανταποκρίνονται στις αυξημένες απαιτήσεις που προκύπτουν από τις ταχύτατα μεταβαλλόμενες συνθήκες, αλλά και να συμβάλλουν με την έρευνα και την εκπαίδευση στη θεσμοθέτησή τους. Από την άλλη πλευρά είναι αναγκαία η συνεχής ανάδραση με την κοινωνία. Στο πλαίσιο αυτό επιδιώκουμε τη συνεργασία με οργανωμένους φορείς, όπως το ΤΕΕ/ ΤΚΜ, ο ΣΑΘ και ο ΣΑΔΑΣ, για την αναδιάρθρωση του προγράμματος σπουδών, ώστε αυτό να ανταποκρίνεται στις σημερινές και διαφαινόμενες προκλήσεις.

"Στις πραγματικές σημερινές συνθήκες, ένα νέο πρόγραμμα σπουδών [για το Τμήμα Αρχιτεκτόνων] πρέπει να καλλιεργήσει περισσότερο τη διεπιστημονική προσέγγιση [...] Η καλλιέργεια κριτικής σκέψης είναι προϋπόθεση για τις αναγκαίες προσαρμογές στις συνθήκες του μέλλοντος. Η απλή κατάρτιση δεν μπορεί να είναι επαρκής"

Υπάρχει κάτι που πιστεύετε ότι πρέπει να αλλάξει στον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί το Τμήμα Αρχιτεκτόνων του ΑΠΘ;

Πολλά πρέπει να αλλάξουν στον τρόπο λειτουργίας του Τμήματος. Ήδη σε προηγούμενες θητείες μου στο παρελθόν είχε επιχειρηθεί η διεύρυνση της παιδευτικής διαδικασίας με εντονότερη παρουσία στο περιβάλλον της πόλης και της Ελλάδας. Οι δύσκολες σημερινές συνθήκες δεν πρέπει να οδηγήσουν σε εσωστρέφεια, αλλά αντίθετα σε διεύρυνση των δυνατοτήτων που παρέχονται στους φοιτητές για να επιβιώσουν στις ρευστές και απρόβλεπτες συνθήκες.

Σε συνεργασία με τα άλλα συγγενή τμήματα των μηχανικών οφείλουμε να αγωνιστούμε άμεσα για την αποφυγή της υποβάθμισης που προκύπτει από την εφαρμογή του νέου θεσμικού πλαισίου

για την ανώτατη εκπαίδευση. Αυτή τη στιγμή τα αντίστοιχα τμήματα στην Αθήνα αλλά και στα Χανιά, έχουν το καθεστώς σχολής με κοσμήτορες, ενώ το δικό μας έχει μειωμένες θεσμικές αρμοδιότητες. Με δεδομένες και τις ιδιαίτερες της αρχιτεκτονικής παιδείας υπάρχουν ορατοί κίνδυνοι που προκύπτουν από το διαφορετικό στάτους απέναντι στα έως σήμερα ομόλογα ελληνικά ιδρύματα. Μία λύση θα ήταν η αυτοδύναμη λειτουργία Πολυτεχνείου στη Θεσσαλονίκη στο πλαίσιο ενός ομόσπονδου ΑΠΘ, ή η αναβάθμιση του τμήματος σε σχολή, όπως ήδη έγινε με τη δημιουργία της Νομικής Σχολής.

"Εάν θέλουμε να είμαστε πραγματιστές, οφείλουμε να αναγνωρίσουμε ότι η κινητικότητα των επιστημόνων προκύπτει από τη γενικότερη οικονομική δυσπραγία και την περιθωριοποίηση της Ελλάδας. Πρέπει να επιδιώξουμε τη συνολική επίλυση του προβλήματος της ανάπτυξης που σχετίζεται άμεσα με τον πολιτισμό και την παιδεία. Ένας τρόπος με τον οποίο εμείς μπορούμε να συμβάλουμε είναι η διεύρυνση των μεταπτυχιακών δραστηριοτήτων στις σχολές της Ελλάδας".

Κατά ορισμένους, το ελληνικό πανεπιστήμιο, καιτοι άριστο στη θεωρία, πάσχει συχνά στην πρακτική. Συμφωνείτε; Αν ναι/όχι, γιατί;

Οι αρχιτεκτονικές σπουδές βασίζονται στα συνθετικά εργαστήρια που αναμένεται να αποκτήσουν κεντρικότερη παρουσία στο νέο υπό διαμόρφωση πρόγραμμα. Είναι, ωστόσο, γεγονός ότι η συνθετική προσέγγιση στο Τμήμα αποφεύγει ως ένα βαθμό την υποταγή στην τρέχουσα αρκετά υποβαθμισμένη επαγγελματική πρακτική. Εκτιμώ, ωστόσο, ότι υπάρχει περιθώριο βελτίωσης της πρακτικής παιδείας των φοιτητών μας με περισσότερη έμφαση στην τεχνολογία, στις μελέτες εφαρμογής και στη συνεργασία με τους άλλους κλάδους των μηχανικών. Τα σημερινά κελύφη των κατασκευών, αλλά και οι ανοιχτοί διαμορφωμένοι χώροι προκύπτουν μέσα από ιδιαίτερα αυξημένες απαιτήσεις ευστάθειας, βιωσιμότητας και περιβαλλοντικής ανταπόκρισης που προϋποθέτουν ιδιαίτερες εξειδικευμένες γνώσεις και διεπιστημονική προσέγγιση.

Παράλληλα η επιδίωξη στενότερης σχέσης με το επάγγελμα εκτιμώ ότι ωφελεί ταυτόχρονα τον ακαδημαϊκό χώρο και τις εφαρμογές. Η γνωστική περιοχή της αρχιτεκτονικής ευρισκόμενη διαχρονικά μεταξύ τέχνης και τεχνικής, στήριξε σε μεγάλο βαθμό τη διδασκαλία της στους συνθέτες διευρύνοντας τα κριτήρια πρόσληψης των διδασκόντων. Η ανάγκη αξιοποίησης των δημιουργικών συνθετών είναι σήμερα περισσότερο επιτακτική, καθώς η αρχιτεκτονική εκπαίδευση δεν ολοκληρώνεται με την απόκτηση του διπλώματος. Είναι μια διαδικασία που συνεχίζεται και προϋποθέτει αυτογνωσία και αυτομόρφωση. Οι καινοτομίες και οι προσεγγίσεις αιχμής στην

αρχιτεκτονική δημιουργία προκύπτουν συχνότερα μέσα από την πρακτική παρά από τα ακαδημαϊκά ή ερευνητικά προγράμματα.

Το ελληνικό πανεπιστήμιο συρρικνώνεται και καλείται να λειτουργήσει με το 1/4 των πιστώσεων και το 1/3 των διδασκόντων. Σε αυτό το σκηνικό, πώς μπορούμε να διατηρήσουμε την απαιτούμενη ποιότητα;

Δεν πιστεύω σε θεωρίες συνωμοσίας, ωστόσο είναι γεγονός ότι το δημόσιο πανεπιστήμιο ητλημένο ή λόγω αδιαφορίας υφίσταται γενικευμένη επίθεση. Χωρίς προσωπικό ή χρηματοδότηση είναι δύσκολο να διατηρήσουμε την απαιτούμενη ποιότητα. Βρισκόμαστε σε δύσκολη στιγμή ίσως στην κρίσιμότερη φάση της κρίσης που επηρεάζει και το Τμήμα Αρχιτεκτόνων της ΠΣ ΑΠΘ. Δημιουργούνται δυσεπίλυτα προβλήματα που οφείλουμε ωστόσο να αντιμετωπίσουμε με ψυχραιμία και πνεύμα συνεργασίας. Είμαστε ήδη ολιγάριθμοι και στο μέλλον αναμένεται να συρρικνωθούμε ακόμη περισσότερο. Αυτό κατά την άποψή μου δεν θα πρέπει να μας οδηγήσει σε εσωστρέφεια, αλλά σε εντατική προσπάθεια ανάπτυξης των δραστηριοτήτων του τμήματος.

Την επόμενη χρονιά θα εισαχθούν στο τμήμα 125 φοιτητές και με τις μετεγγραφές ο αριθμός θα αυξηθεί ακόμη περισσότερο. Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να εξασφαλίσουμε στους φοιτητές μας ικανοποιητικές συνθήκες παιδείας και παρουσίας στη σχολή με όποιες δυνάμεις διαθέτουμε και με όση βοήθεια μπορούμε να διεκδικήσουμε και να εξασφαλίσουμε.

Παράλληλα πρέπει να αναβαθμίσουμε τους χώρους μας, ώστε να μπορούν να υποδεχθούν τα μεγάλα εργαστηριακά μαθήματα. Αυτό πρέπει να επιδιωχθεί με κάθε τρόπο, με λιτό και ανθεκτικό σχεδιασμό και με τη συνεργασία των

φοιτητών μας. Η γενικευμένη κρίση μπορεί να λειτουργήσει και ως καταλύτης για τις αναγκαίες διεργασίες ανανέωσης και εκσυγχρονισμού που εκκρεμούν για πολλά χρόνια. Το Τμήμα Αρχιτεκτόνων οφείλει να προσαρμοστεί στη σημερινή πραγματικότητα. Διαδικασίες όπως η εξωτερική αξιολόγηση αποτελεί προϋπόθεση για τη χρηματοδότηση και η λειτουργία των μεταπτυχιακών.

Οι ασάφειες του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας του επαγγέλματος και οι συνεχείς αλλαγές του αποτελούν "αγκάθι" για τους μηχανικούς όλων των ειδικοτήτων. Τι πιστεύετε ότι πρέπει ν' αλλάξει σε αυτό το πεδίο;

Η σαφήνεια και η απλοποίηση του πλαισίου άσκησης του επαγγέλματος είναι επιθυμητές. Αυτό δεν θα πρέπει να αποτελεί ευκαιρία για υποβάθμιση των διαδικασιών ελέγχου και πιστοποίησης των δεξιοτήτων. Ωστόσο κάποιος βαθμός επικαλύψεων είναι αναπόφευκτος με δεδομένη τη συγγένεια πολλών ειδικοτήτων σχεδιασμού.

Υπάρχει κάποιο εκπαιδευτικό σύστημα σε πολυτεχνείο άλλης χώρας, που εκτιμάτε ότι θα μπορούσε να μεταφερθεί στην ελληνική πραγματικότητα και γιατί;

Το Τμήμα Αρχιτεκτόνων ΠΣ ΑΠΘ εφάρμοσε πρώτο στην Ελλάδα τις προδιαγραφές των ευρωπαϊκών σχολών, με αντιστοίχιση διδακτικών μονάδων και μαθημάτων. Αυτό διευκολύνει την κινητικότητα φοιτητών και διδασκόντων. Κάθε χρόνο διδάσκοντες του τμήματος μας διοργανώνουν τη συνάντηση των Ευρωπαϊκών προέδρων αρχιτεκτονικών τμημάτων στα Χανιά.

Η λειτουργία στο πλαίσιο των διεθνών προδιαγραφών δεν πρέπει να συνεπάγεται την άκριτη μεταφορά των εκπαιδευτικών προτύπων. Αυτά

πρέπει να προσαρμόζονται κάθε φορά στις τοπικές συνθήκες και στις ιδιαιτερότητες με τη θετική έννοιά τους.

"Το δημόσιο πανεπιστήμιο ητλημένο ή λόγω αδιαφορίας υφίσταται γενικευμένη επίθεση. Χωρίς προσωπικό ή χρηματοδότηση είναι δύσκολο να διατηρήσουμε την απαιτούμενη ποιότητα. Βρισκόμαστε σε δύσκολη στιγμή, ίσως στην κρίσιμότερη φάση της κρίσης που επηρεάζει και το Τμήμα Αρχιτεκτόνων της ΠΣ ΑΠΘ".

Εκτιμάτε ότι το δίπλωμα του "Ελλνα αρχιτέκτονα είναι αναγνωρίσιμο στην αγορά εργασίας του εξωτερικού; Πώς το υποδέχονται διεθνώς;

Οι ικανότεροι απόφοιτοι μας διαπρέπουν στα πανεπιστήμια και στην έρευνα σε διεθνές επίπεδο. Ωστόσο, πρέπει να επισημανθεί ότι οι συνθήκες σύλληψης, μελέτης και εφαρμογής των αρχιτεκτονικών προτάσεων έχουν αισθητά μεταβληθεί ήδη από την τελευταία περίοδο του 20ου αιώνα. Τα νέα μέσα σχεδιασμού και αναπαράστασης σε συνδυασμό με την ταχύτητα αυξανόμενη συνθετότητα των υλοποιήσεων μετασχηματίζουν τα πραγματοποιημένα προϊόντα της αρχιτεκτονικής. Στην Ελλάδα εξακολουθούν ακόμη να εφαρμόζονται οι τεχνικές του παραδοσιακού εργοταξίου με δεδομένη τη μικρή και κατακερματισμένη αρχιτεκτονική παραγωγή. Στο διεθνή χώρο οι συνθήκες υλοποίησης των διακεκριμένων εφαρμογών προσομοιάζουν περισσότερο με τεχνικές ναυπηγείου ή εργοστασίου.

Σε κάθε περίπτωση τα νέα δομικά συστήματα από τους φέροντες σκελετούς ως τις σύνθετες επιδερμίδες των κελυφών, προϋποθέτουν την εφαρμογή σύγχρονων τεχνολογιών και τη στενή συνεργασία πολλών ειδικοτήτων μηχανικών. Η ανάγκη αυξημένης διαντίδρασης και ομαδικής εργασίας, η σύγκλιση μεταξύ των δημιουργικών προσεγγίσεων αρχιτεκτόνων, πολιτικών μηχανικών, μηχανολόγων και άλλων κλάδων συνιστά ένα νέο πλαίσιο σχεδιασμού των κατασκευών σε όλες τις κλίμακες. Στις αναπτυγμένες χώρες ήδη παρατηρείται ένας διαχωρισμός μεταξύ των συνθετών αρχιτεκτόνων και των αρχιτεκτόνων που συντονίζουν τη διοίκηση σημαντικών έργων. Στην ελληνική πραγματικότητα η οικονομική κρίση έχει παγώσει προς το παρόν αυτές τις διαδικασίες. Είναι όμως πιθανόν η παρούσα δύσκολη κατάσταση να δώσει την αφορμή για ένα ταχύτερο και αναπόφευκτο εκσυγχρονισμό στο ευρύτερο περιβάλλον του επερχόμενου μετασχηματισμού της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας.

Κατά την άποψή μου η αναγέννηση της αρχιτεκτονικής παιδείας και δημιουργίας θα έχει ως όχημα την αναζήτηση της βιωσιμότητας σε όλες τις κλίμακες σύλληψης και υλοποίησης του καθημερινού μας χώρου.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Συνέντευξη από τη σελίδα 21

Ο περιβαλλοντικός αρχιτεκτονικός σχεδιασμός δεν έχει ακόμη επιτύχει να εξασφαλίσει το σωστό συνδυασμό μεταξύ του βέλτιστου ενεργειακού αποτυπώματος κατασκευών, αστικών διατάξεων ή υποδομών και δημιουργικής ευφάνταστης συνθετικής προσέγγισης. Η περιβαλλοντική προσέγγιση αποτελεί αναμφίβολα μία από τις βασικές συνιστώσες τις νέας πραγματικότητας που επέρχεται και, κατά την εκτίμησή μου, θα έχει άμεσες επιπτώσεις στην αναδιάρθρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Υπάρχει κάποιος τρόπος με τον οποίο το ελληνικό πολυτεχνείο θα μπορούσε να συμβάλει στην ανακοπή της τάσης του brain drain?

Εάν θέλουμε να είμαστε πραγματιστές οφείλουμε να αναγνωρίσουμε ότι η κινητικότητα των επιστημόνων προκύπτει από τη γενικότερη οικονομική δυσπραγία και την περιθωριοποίηση της Ελλάδας. Κατά συνέπεια πρέπει να επιδιώξουμε τη συνολική επίλυση του προβλήματος της ανάπτυξης που σχετίζεται άμεσα με τον πολιτισμό και την παιδεία. Ένας τρόπος με τον οποίο εμείς μπορούμε να συμβάλουμε είναι η διεύρυνση των μεταπτυχιακών δραστηριοτήτων στις σχολές της Ελλάδας, ώστε να δοθεί η δυνατότητα σε περισσότερους αποφοίτους να διευρύνουν τις γνώσεις και τους οριζόντιους τους.

Εκτιμώ ότι σε αντίθετη περίπτωση, ιδιαίτερα μέσα στη σημερινή οικονομική δυσπραγία, στην πράξη ενισχύουμε τη φυγή των καλύτερων αποφοίτων μας προς τα πανεπιστήμια του εξωτερικού χωρίς να ενθαρρύνουμε την επιστροφή τους. Παρά τις δεδομένες δυσκολίες και τις απτές συνέπειες την κρίσης οφείλουμε να ενισχύσουμε την εξωστρέφεια και την αριστεία του ελληνικού πανεπιστημίου κάνοντας αισθητή την παρουσία μας ως νησίδας δημιουργικής σκέψης και παιδείας.

Σε ποια βαθμίδα εκπαίδευσης εκτιμάτε ότι πρέπει να ξεκινάει η επαφή των Ελλήνων μαθητών με την αρχιτεκτονική;

Η επαφή με την αρχιτεκτονική πρέπει να ξεκινάει νωρίς στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής, πολιτισμικής και αισθητικής παιδείας των μαθητών. Η εικόνα των νεοελληνικών πόλεων θα ήταν πολύ καλύτερη, εάν υπήρχε η κατάλληλη εκπαίδευση για το χώρο που μας περιβάλλει στο στάδιο της διαμόρφωσης της συνείδησης. Αυτό λειτουργούσε αυθόρμητα στις παραδοσιακές κοινωνίες, ενώ σήμερα αποσιώζει. Η κατανόηση της σημασίας του κτισμένου περιβάλλοντος μπορεί να λειτουργήσει ως πεδίο εκμάθησης.

Τι θέλετε να έχετε πετύχει στη διάρκεια της θητείας σας ως πρόεδρου του Τμήματος Αρχιτεκτόνων;

Δεν θα σας κουράσω επιμένοντας σε λεπτομέρειες. Η συνεχής παρουσία μου στο τμήμα και η διοικητική εμπειρία από την μακρόχρονη ενασχόλησή μου με τα δρώμενα στο χώρο των Αρχιτεκτόνων είναι γνωστή. Θα προσπαθήσω να είμαι συνεπής και να περιορίσω τα αναπόφευκτα λάθη που προκύπτουν, όταν ασκούνται δραστηριότητες που αφορούν τα κοινά. Δεν κρίνω σκόπιμο να αναφερθώ στο παρελθόν και περιορίζομαι να επισημάνω μόνο μερικά πρόσφατα ή τρέχοντα ζητήματα στα οποία είχα προσωπική συμβολή.

Η παρουσία του τμήματός μας και του μεταπτυ-

χιακού προγράμματος Μουσειολογίας σε συνεργασία με το ΤΕΕ ΤΚΜ στις εκδηλώσεις για τα 100 χρόνια από την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης ήταν πιστεύω σημαντική σε ένα μάλλον υποτονικό, κατά τα άλλα, πλαίσιο των εκδηλώσεων για τον εορτασμό. Με ελάχιστο ή μηδενικό κόστος οργανώθηκαν παράλληλες εκδηλώσεις, εργαστήρια και συζητήσεις. Σε στενή συνεργασία με το Δήμο Θεσσαλονίκης ανανεώσαμε τον προβληματισμό για τις αστικές αναπλάσεις και τους αντίστοιχους αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς. Με εναλλακτικές προτάσεις και παρεμβάσεις συμμετείχαμε εθελοντικά σε κρίσιμα για την πόλη θέματα σχεδιασμού, όπως για παράδειγμα στο θέμα της πειραματικής πεζοδρόμησης της οδού Αγίας Σοφίας και της δυναμικής συνύπαρξης αρχαιοτήτων και σταθμού Μετρό στην οδό Βενιζέλου.

Σε αντίστοιχες δράσεις θα προσπαθήσουμε και στο μέλλον συλλογικά υπογραμμίζοντας τη συμβολή του τμήματός μας σε θέματα που αφορούν την ευρύτερη περιβαλλοντική παιδεία και την ευδιάκριτη παρουσία μας σε θέματα αρχιτεκτονικής και πόλης. Γι' αυτό θα προσπαθήσω να αξιοποιήσω τη διατομεακή συνεργασία, τα εργαστήρια και ιδιαίτερα τους νέους συναδέλφους του τμήματος, που πρέπει να πάρουν τη σκυτάλη σε ένα ανανεωμένο τμήμα, που θα περιορίσει στο μέτρο του δυνατού τις αντιφάσεις του παρελθόντος και θα αξιοποιήσει τα συγκριτικά μας πλεονεκτήματα: ανθρωπιστική παιδεία, παρουσία στο ΑΠΘ και στο διεθνή χώρο, καινοτόμες δράσεις και προώθηση της δημιουργικότητας που χαρακτηρίζει τους αρχιτέκτονες.

“Στις αναπτυγμένες χώρες ήδη παρατηρείται διαχωρισμός μεταξύ των συνθετών αρχιτεκτόνων και των αρχιτεκτόνων που συντονίζουν τη διοίκηση σημαντικών έργων. Στην ελληνική πραγματικότητα η οικονομική κρίση έχει παγώσει προς το παρόν αυτές τις διαδικασίες. Είναι όμως πιθανόν η παρούσα δύσκολη κατάσταση να δώσει την αφορμή για ένα ταχύτερο και αναπόφευκτο εκσυγχρονισμό”.

Το θέμα της φετινής Παγκόσμιας Ημέρας Αρχιτεκτονικής είναι “Culture-Architecture”. Ποια πιστεύετε ότι πρέπει να είναι η σχέση της αρχιτεκτονικής με τον πολιτισμό και την κουλτούρα, ιδίως σε εποχές κρίσης;

Η αρχιτεκτονική ιστορικά ήταν άρρηκτα συνδεδεμένη με τον πολιτισμό. Τα σημαντικά αρχιτεκτονικά μνημεία που διασώθηκαν και προστατεύονται αποτελούν το σημαντικότερο σημείο άμεσης εμπειρίας και επαφής με το παρελθόν. Αλλά και η ταπεινή καθημερινή αρχιτεκτονική των παραδοσιακών κατοικιών συνδέεται άμεσα με τους πολιτισμικούς, γεωγραφικούς και κλιματικούς παράγοντες κάθε τόπου.

Στην πρόσφατη προ της κρίσης περίοδο, η παγκοσμιοποίηση στον τομέα της αρχιτεκτονικής εκφράστηκε με την έντονη παρουσία μιας μικρής ομάδας «star» αρχιτεκτόνων με διεθνή απήχηση που μονοπώλησαν τις σημαντικές αναθέσεις. Δημιουργήθηκαν εμβληματικά κτίρια με αυξημένο κόστος που σε μεγάλο βαθμό αγνοούσαν τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Οστόσο είναι γεγονός ότι η έντονη προβολή των έργων σύγχρονων επώνυμων αρχιτεκτόνων αποτέλεσε ένα πρώτης τάξης πολιτισμικό γεγονός που τοποθέτησε την αρχιτεκτονική σε παράλληλη τροχιά με άλλες σημαντικές εκφράσεις της τέχνης.

Στην Ελλάδα αυτό εκφράστηκε πολύ λιγότερο αν

εξαιρέσουμε κάποια άρθρα σε εφημερίδες και περιοδικά lifestyle. Ακόμη και το ενημερωμένο κοινό που γνωρίζει έργα δημιουργών από το χώρο της λογοτεχνίας, των εικαστικών και των θεαμάτων έχει ελάχιστη ή μηδενική επαφή με τις προτάσεις σημαντικών αρχιτεκτόνων ιδιαίτερα των Ελλήνων. Ένα από τα καθήκοντα των αρχιτεκτονικών σχολών, των συλλόγων και του ΤΕΕ είναι η μέριμνα για τα σωστά προβολή της αρχιτεκτονικής.

Σήμερα σε περίοδο γενικευμένης οικονομικής κρίσης -που στον πυρήνα της είναι ουσιαστικά πολιτισμική κρίση- υπάρχουν αυξημένες απαιτήσεις από την αρχιτεκτονική παιδεία και πρακτική. Χωρίς να χάσει την αναπόφευκτη παγκοσμιότητα της η αρχιτεκτονική πρέπει να ανταποκρίνεται στο περιβάλλον και στις ιδιαίτερες γεωγραφικές και πολιτισμικές ιδιαιτερότητες. Η κρίση μπορεί να δημιουργήσει ευκαιρίες για ανανέωση και αναγέννηση. Ξεπερνώντας την εγωιστική και αλαζονική έκφραση της «αισιόδοξης» περιόδου που προηγήθηκε, πιστεύω ότι μία νέα αρχιτεκτονική προσαρμοσμένη στο περιβάλλον αξιοποιώντας δημιουργικά και με αυτογνωσία τις νέες τεχνολογίες μπορεί να έχει ουσιαστική σχέση με τον πολιτισμό. ■

ΟΙ ΗΜΕΡΕΣ
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΤΗΣ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Συνέντευξη από τη σελίδα 09

Στην εκδήλωση μίλησαν στελέχη των: **The Athens Personal Growth Group** (Ελίνα Γιαχαλή), **Strategy Group** (Αγλαΐα Ντιλν), **4G** (Σ.Σιάγας), **Coho-The Coworking Group** (Φώφη Μίμν-Σαλιέλ) και **Orange Grove** (Θ. Παπαστερνός, με πρωτοβουλία της Πρεσβείας της Ολλανδίας στην Ελλάδα).

Την Τετάρτη 18/9 σειρά είχαν οι ιδέες που γίνονται πράξη και συγκεκριμένα τα start-ups. Στην εκδήλωση, που είχε την υποστήριξη του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης και συνδιοργανώθηκε με την Ευρωπαϊκή Πρωτεύουσα Νεολαίας, θα μιλήσουν εκπρόσωποι των εξής start-ups: **The Cube**, **Ubitech**, **Abzorbagames**, **Palo**, **Sportscout**, **Agrostis** και **Digitanet**.

Την Πέμπτη 19/9 (11 το πρωί, Βιβλιοθήκη Μουσείου Κινηματογράφου) το λόγο είχαν οι Μονάδες Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας (ΜΟΚΕ) των τριών πανεπιστημίων της Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ, Μακεδονίας και ΔΙΠΑΕ), του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας και των ΤΕΙ Θεσσαλονίκης και Σερρών. Η εκδήλωση είχε την υποστήριξη του Μουσείου Κινηματογράφου.

Στις 6 το απόγευμα της ίδιας ημέρας, στο συνεδριακό κέντρο της Τράπεζας Πειραιώς, πραγματοποιήθηκαν ομιλίες για τα καινοτόμα οικονομικά εργαλεία.

Στην εκδήλωση, που είχε την υποστήριξη της Τράπεζας Πειραιώς, μίλησαν ο διευθύνων σύμβουλος της **DelFix**, Σ.Σαούλης, με θέμα τα καινοτόμα μοντέλα πρόβλεψης συναλλαγματικών ισοτιμιών και ο διδάκτωρ εφαρμοσμένης οικονομίας Π.Λαθήρας, με θέμα “Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση και Δείκτης Μέτρησης”. ■